

### 3.2. Hướng dẫn và gợi ý phương pháp, hình thức tổ chức dạy học

Việc đổi mới phương pháp dạy học âm nhạc trong bối cảnh hiện nay là một trong những giải pháp mang tính quyết định để nâng cao chất lượng giáo dục nói chung và chất lượng dạy học môn Âm nhạc nói riêng. Trong đó, GV truyền đạt kiến thức, kỹ năng và hình thành nhân cách theo hướng giúp HS tích cực, chủ động tham gia quá trình làm chủ kiến thức – kỹ năng theo chuẩn kiến thức – kỹ năng quy định ở các cấp học. Tuy nhiên, chúng tôi xin nhấn mạnh rằng, việc đổi mới phương pháp dạy học âm nhạc không có nghĩa là gạt bỏ các phương pháp truyền thống, mà GV cần vận dụng một cách có hiệu quả các phương pháp dạy học hiện có theo quan điểm dạy học tích cực kết hợp với các phương pháp hiện đại. Việc đổi mới phương pháp dạy học âm nhạc cần hướng tới mục tiêu đa dạng trong cách giải quyết vấn đề mà bài học nêu ra.

Căn cứ vào đặc điểm nhận thức của HS, yêu cầu, nhiệm vụ và nội dung các chủ đề của SGK *Âm nhạc 1*, các bước tổ chức dạy học của từng mạch nội dung được tiến hành như sau:

**a) Hát**

- Khởi động
- Giới thiệu và nghe hát mẫu
- Đọc lời ca
- Tập hát
- Hát với nhạc đệm
- Hát kết hợp vận động theo nhịp điệu/ động tác múa minh họa.

Chủ đề 6, SGK Âm nhạc 1

Ngoài các bước dạy học cơ bản như đã nêu ở trên, trong quá trình dạy hát, GV cần lồng ghép các câu hỏi, tình huống, linh hoạt phát triển các nội dung, yêu cầu qua các trò chơi, dự án nhỏ, trên cơ sở nội dung, hình tượng, chất liệu âm nhạc của bài,... để khơi gợi và phát triển các thao tác của tư duy như: quan sát (các hình ảnh, động tác, tính cách, đặc điểm của nhân vật hay hình tượng âm nhạc); phát triển tai nghe qua nhận biết so sánh được độ dài – ngắn, cao – thấp; yêu cầu về sự thể hiện khác nhau giữa các câu hát, bài hát,... sự phân biện và đưa ra các ý kiến khác trong khi cảm thụ bài hát. Qua mức độ

nhận thức của HS, GV sẽ có các thủ thuật, biện pháp rèn luyện khả năng quan sát, kích thích trí tưởng tượng, óc sáng tạo của HS trong học tập, tương tác với thầy/cô giáo và các bạn. GV cần khuyến khích HS về nhà kể chuyện, hát cho mọi người nghe,...

### b) Đọc nhạc

- Khởi động
- Giới thiệu và nghe đọc mẫu
- Đọc tên nốt (đọc theo tiết tấu)/ Đọc lời ca và tên nốt
- Tập đọc nhạc theo kí hiệu bàn tay
- Đọc nhạc với nhạc đệm
- Đọc nhạc kết hợp vận động theo nhịp/ động tác múa minh họa.

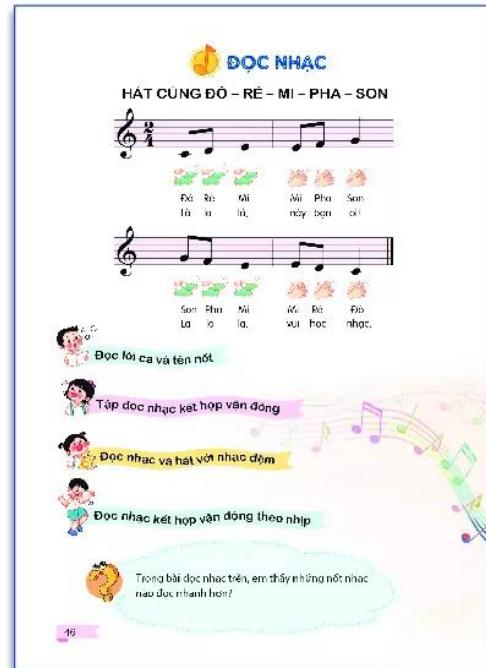
Phương pháp và hình thức tổ chức dạy đọc nhạc cho HS lớp 1 trong điều kiện không yêu cầu HS nhận biết về vị trí các nốt, tương quan giá trị trường độ các nốt (không học lí thuyết âm nhạc cơ bản của

Chương trình Giáo dục phổ thông môn Âm nhạc mà học qua cảm thụ trực tiếp), do đó GV phải thiết kế việc học thông qua các dạng hoạt động trải nghiệm và cảm thụ trực quan các âm thanh, tiết tấu. GV cần bắt đầu các hoạt động dạy đọc nhạc thông qua nghe, cảm thụ có sự gợi mở ở mức độ phù hợp với HS (qua câu hỏi, qua ví dụ, tình huống, trò chơi,...). Sau đó, GV hướng dẫn các em thực hành và tiến tới bước đầu có sự sáng tạo theo nhóm/ cá nhân.

### c) Nghe nhạc

- Giới thiệu bài hát và tác giả
- Nghe nhạc: Nghe GV hát/ nghe CD/ DVD/ file âm thanh
- Cảm thụ và thể hiện (tùy theo chủ đề/ nội dung bài học).

Ở nội dung dạy nghe nhạc, GV cần tìm hiểu kĩ nội dung/ tính chất âm nhạc của tác phẩm/ bài hát được nghe để thiết kế phần khởi động/ giới thiệu hấp dẫn, thu



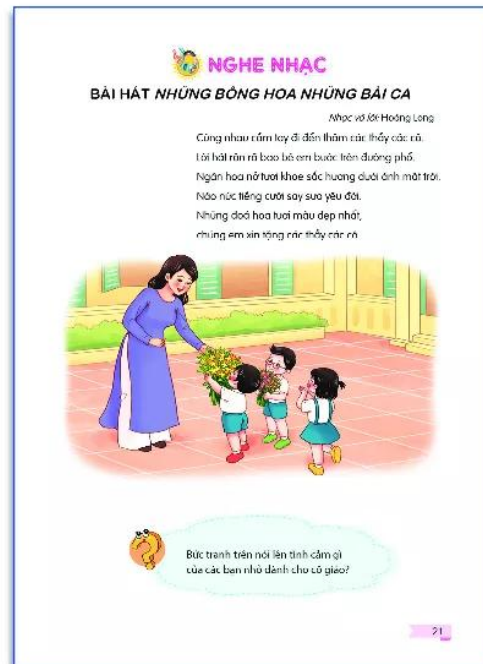
Chủ đề 5, SGK Âm nhạc 1

hút sự tập trung chú ý của HS vào hoạt động nghe nhạc. Trong quá trình nghe, GV cần gợi ý hướng dẫn để HS cảm nhận chung về bài hát/ tác phẩm sau những lần nghe đầu. Sau đó, GV khai thác các nét nhạc tiêu biểu, đặc sắc, thể hiện tính hình tượng thông qua nội dung lời ca, tính chất âm nhạc để giúp HS cảm thụ rõ hơn về bài hát/ tác phẩm. GV cũng cần đưa ra các câu hỏi dạng nhận biết, so sánh, giúp HS liên tưởng về những điều có thể đã biết (việc này phải tùy theo tác phẩm và mức độ nhận thức của HS mà có các yêu cầu phù hợp) để dẫn dắt HS đến những cảm nhận/ hiểu biết mới sau khi nghe hát.

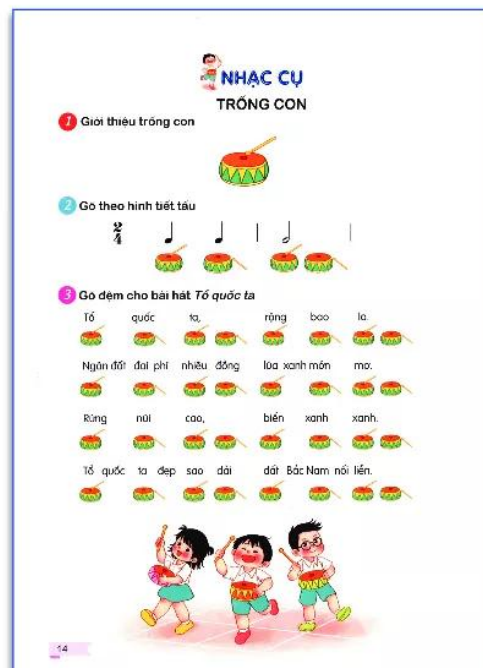
#### d) Nhạc cụ

- Giới thiệu nhạc cụ
- Gõ theo hình tiết tấu
- Gõ đệm cho bài hát/ bài đọc nhạc.

Ngoài việc thực hiện theo các bước ở trên, khi hướng dẫn HS học cách sử dụng/ gõ nhạc cụ tiết tấu, GV cần sử dụng phương pháp trực quan như: cho HS nghe gõ trên các chất liệu/ vị trí của nhạc cụ tạo ra các âm thanh có sắc thái khác nhau,... để khám phá, cảm nhận và so sánh. Sau đó GV hướng dẫn HS gõ theo các mẫu tiết tấu (thực chất đây chính là việc luyện tập trước khi gõ đệm kết hợp với hát). GV cần hướng dẫn HS kết hợp giữa gõ các mẫu tiết tấu đơn giản và



Chủ đề 3, SGK Âm nhạc 1



Chủ đề 2, SGK Âm nhạc 1

thể hiện sắc thái to – nhỏ, tốc độ nhanh – chậm. GV nhắc nhở HS cùng lắng nghe để gõ đều, khớp nhịp với các bạn, có ý thức cất giữ, bảo quản nhạc cụ,...

**e) Thường thức âm nhạc**

– Giới thiệu nhạc cụ

- + Giới thiệu tên và một vài đặc điểm cơ bản của nhạc cụ
- + Trải nghiệm âm thanh nhạc cụ qua bài hát/ đoạn nhạc/ hình tiết tấu
- + Cảm thụ và thể hiện cảm xúc/ điệu bộ/ động tác/ gõ đệm hình tiết tấu khi nghe trình diễn nhạc cụ.

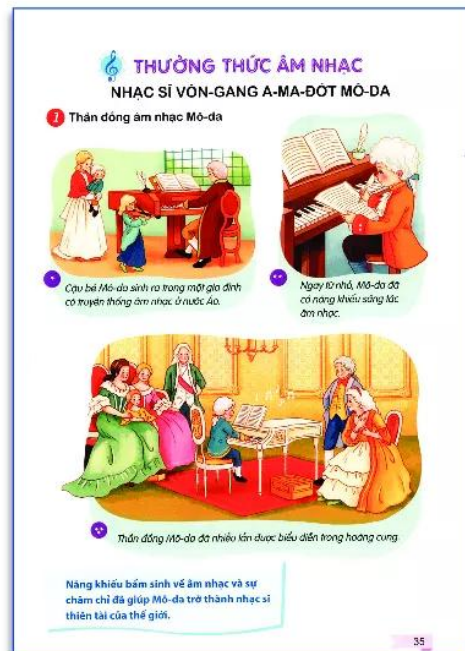
– Câu chuyện âm nhạc

- + Tìm hiểu nội dung câu chuyện
- + Thảo luận/ chia sẻ ý kiến
- + Thể hiện: mô phỏng các ý tưởng của nhóm/ cá nhân (tuỳ theo chủ đề/ nội dung bài học), nhắc tên nhân vật yêu thích, kể lại câu chuyện theo tranh vẽ, hình ảnh, hay sự tưởng tượng của HS.

Với phần thường thức âm nhạc, ngoài các bước hướng dẫn chung nêu trên, khi giới thiệu nhạc cụ hay kể câu chuyện, GV cần khai thác gợi mở để HS tự khám phá qua SGK, tư liệu hình ảnh/ âm thanh/ các nhân vật, chia sẻ các kinh nghiệm đã có của HS,... để xâu chuỗi được gì đã quan sát/ trải nghiệm với những hiểu biết/ kiến thức mới của bài học,... Từ đó giúp HS hiểu, thực hành/ thể hiện theo yêu cầu chung của bài học và sau đó là sự vận dụng – sáng tạo (ở mức độ ít nhiều).



Chủ đề 6, SGK Âm nhạc 1



Chủ đề 5, SGK Âm nhạc 1